

कश्यपोऽसितो देवलो वा । पवमानः सोमः । गायत्री ।

सोमः पुनानो अर्षति सहस्रधारो अत्यविः । वायोरिन्द्रस्य निष्कृतम् ॥ ९.०१३.०१

सहस्रधारः- अनन्तप्रवाहः । सोमः- रसः । पुनानः- पवमानः । अत्यविः- रक्षाभूतं
प्रतीकमप्यतिक्रम्य । वायोः- प्राणस्य । इन्द्रस्य- ईशानबलस्य । निष्कृतम्- संस्कृतमुपासकचित्तम् ।
अर्षति- गच्छति ॥१॥

पवमानमवस्यवो विप्रमभि प्र गायत । सुष्वाणं देववीतये ॥ ९.०१३.०२

अवस्यवः- हे रक्षेच्छवः । देववीतये- दिव्यानुभूतये । सुष्वाणम्- निष्पादितम् । विप्रम्- मेधाविनम् ।
पवमानम्- सोमम् । अभि- आभिमुख्येन । प्र- प्रकर्षेण । गायत ॥२॥

पवन्ते वाजसातये सोमाः सहस्रपाजसः । गृणाना देववीतये ॥ ९.०१३.०३

देववीतये- दिव्यानुभूतये । गृणानाः- स्तूयमानाः । सहस्रपाजसः- अनन्तवीर्यसंपन्नाः । सोमाः-
रसाः । वाजसातये- शोभनगतिलब्धये । पवन्ति- क्षरन्ति ॥३॥

उत नो वाजसातये पवस्व बृहतीरिषः । द्युमदिन्दो सुवीर्यम् ॥ ९.०१३.०४

उत- अपि च । नः- अस्माकम् । वाजसातये- गतिलब्धये । वज गतौ । बृहतीः- महतीः । इषः-
कामनाः । द्युमत्- तेजोयुक्तम् । सुवीर्य- शोभनवीर्यम् । इन्दो- हृदयक्लेदनकर । पवस्व- क्षर ॥४॥

ते नः सहस्रिणं रयिं पवन्तामा सुवीर्यम् । सुवाना देवास इन्दवः ॥ ९.०१३.०५

ते- अमी । देवासः- द्योतनशीलाः । इन्दवः- क्लेदनकरा रसाः । सुवानाः- निष्पादिताः । नः-
अस्मदर्थम् । सहस्रिणम्- अनन्तम् । सुवीर्यं- शोभनवीर्योपेतम् । रयिम्- दानयोग्यधनम् । आ-
समन्तात् । पवन्ताम् ॥५॥

अत्या हि॒या॒ना न हे॒तुभि॒रसृ॒ग्रं वाज॑सातये । वि वा॒र॒मव्य॑माशवः ॥ ९.०१३.०६

आशवः- शीघ्रा रसाः । हेतुभिः- प्रेरकैः । हियानाः- प्रेरिताः । अत्या न- तुरगा इव । वाजसातये-
संपल्लब्धये । वारम्- श्रेष्ठम् । अव्यम्- सरणशीलरसस्य स्वस्थान एव
रक्षाकरमुपलब्धिस्थानमित्यर्थः । रसव्यञ्जकं प्रतीकं प्रति । वि- विशेषेण । असृग्रम्- सृज्यन्ते ॥६॥

वा॒श्रा अ॒र्षन्ती॒न्दवोऽभि॒ वत्सं॑ न धे॒नवः॑ । द॒धन्वि॒रे ग॒भस्त्वोः॑ ॥ ९.०१३.०७

वाश्राः- शब्दयन्तः । धेनवः- गावः । वत्सं न- शाबमिव । इन्दवः- हृदयस्पर्शिनो रसाः । अभि-
अभितः । अर्षन्ति- स्ववत्सभूतमुपासकं गच्छन्ति । गभस्त्वोः- रसोद्दीपकयोः
प्राणापानेशनशक्तयोः । बभसति दीपयन्त्याभ्यां रसमिति गभस्ती प्राणापानेशनशक्ती । आधिभौतिके
तु बाहुभ्याम् । बभसति दीपयन्ति निर्मथन्त्याभ्यामग्निमिति गभस्ती बाहू । दधन्विरे- ध्रियन्ते ॥७॥

जुष्ट॒ इन्द्रा॑य मत्सरः पव॑मान॒ कनि॑क्रदत् । विश्वा॒ अप॒ द्विषौ॑ जहि ॥ ९.०१३.०८

इन्द्राय- परमेश्वराय । जुष्टः- सेवितः । मत्सरः- हर्षकरः । पवमानः- पुनानो रसः । कनिक्रदत्-
शब्दं करोति । विश्वा द्विषः- सर्वान् शत्रून् । अप जहि ॥८॥

अ॒पघ्न॑न्तो अ॒राव्णः॑ पव॑मानाः स्व॒र्दृशः॑ । योना॑वृ॒तस्य॑ सीद॒त ॥ ९.०१३.०९

अराव्णः- अदायकान् । अपघ्नन्तः- नाशयन्तः । पवमानाः- पूयमानाः । स्वर्दृशः- स्वर्गदर्शकाः ।
ऋतस्य योनौ- प्रकृतिनियतिभूतसत्यसदने । सीदत- निषीदत ॥९॥